

Sygn. akt I PSK 13/22

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z powództwa P. O.

przeciwko T. D.

o odszkodowanie, zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 stycznia 2023 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie

z dnia 24 czerwca 2021 r., sygn. akt VII Pa 95/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Chrzanowie wyrokiem z dnia 30 lipca 2020 r. w sprawie z powództwa P. O. przeciwko T. D., o odszkodowanie, wynagrodzenie za pracę, wydanie świadectwa pracy i zapłatę, uchylił wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Chrzanowie z 9 sierpnia 2019 r., sygn. akt IV P 101/19 (pkt I) ustalił, iż powód zatrudniony był u pozwanego na podstawie umowy o pracę do dnia 10 lutego 2019 roku (pkt II), zasądził od pozwanego na rzecz powoda 2.250 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty (pkt III), zasądził od pozwanego na rzecz powoda wskazane w sentencji kwoty wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie (pkt IV), w pozostałej części powództwo oddalił (pkt V), umorzył postępowanie w części dotyczącej świadectwa pracy (pkt

VI), wyrokowi w punkcie III nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 2.000,00 zł (pkt VII), rozstrzygnął o kosztach procesu (pkt VIII).

Apelację od powyższego wyroku wniósł zarówno powód, zaskarżając wyrok w części, tj. w zakresie punktu V oraz pozwany, zaskarżając wyrok w części, tj. w zakresie punktów III, IV, VII, VIII.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z 24 czerwca 2021 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie III w miejsce kwoty 2250 zł zasądził kwotę 3500 zł, w punkcie V zasądził od pozwanego na rzecz powoda 8060,50 zł (pkt I); oddalił apelację powoda w pozostałym zakresie (pkt II); oddalił apelację pozwanego (pkt III); zasądził od pozwanego na rzecz powoda 1020 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym (pkt IV).

Od powyższego wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł pozwany, zaskarżając go w punktach I, III, IV. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w punktach III, IV, VII i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem należnych pozwanemu kosztów procesu.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił naruszenia prawa materialnego: art. 264 § 1 i 2 k.p., przez jego nieuzasadnione niezastosowanie i uznanie w oparciu o „ochronę konstytucyjną prawa pracy”, że powództwo o zasądzenie odszkodowania zostało wniesione z zachowaniem terminu, wbrew treści art. 264 § 1 i 2 k.p. oraz ustaleniom faktycznym dokonany w sprawie. Skarżący podniósł również zarzut naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia: 1/ art. 387 § 2¹ k.p.c., polegającą na pominięciu w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego odniesienia się do znacznej części materiału dowodowego w kontekście zarzutów pozwanego i niedostateczne uzasadnienie oceny zarzutów apelacyjnych, które to uchybienia uniemożliwiają skuteczną kontrolę kasacyjną orzeczenia; 2/ art. 233 § 1 k.p.c., przez dokonanie przez Sąd drugiej instancji odmiennej niż dokonana przez Sąd pierwszej instancji oceny materiału dowodowego w zakresie ustalenia wysokości odszkodowania, z rażącym naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów, przez uznanie za wiarygodne zeznań złożonych przez powoda na rozprawie przed Sądem drugiej instancji oraz oparcie rozstrzygnięcia na jego prywatnych notatkach, mimo iż powód podczas

tego przesłuchania nie był w stanie wyjaśnić, na czym opartą zawartą w notatniku zapiski; 3/ art. 233 § 1 k.p.c., przez dokonanie przez Sąd drugiej instancji odmiennej niż dokonana przez Sąd pierwszej instancji oceny materiału dowodowego w zakresie żądania przez powoda zwrotu wydatków, która dokonana została z rażącym naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów, przez uznanie twierdzeń powoda za wykazane wyłącznie na podstawie przedłożonego przezeń elektronicznego zestawienia operacji bankowych, zawierającego różne transakcje, które nie świadczą jednoznacznie o ich przeznaczeniu na cele związane z działalnością pozwanego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. W uzasadnieniu wniosku skarżący stwierdził, że zaskarżony wyrok wydany został z rażącym naruszeniem prawa materialnego, w wyniku odniesienia się przez Sąd do „konstytucyjnej ochrony prawa pracy”, z pominięciem okoliczności, że terminy do wniesienia przez pracownika powództwa ściśle określa Kodeks pracy. Powyższe wynikać ma z oddalenia apelacji pozwanego opartej na zarzucie naruszenia art. 264 § 1 i 2 k.p. i z zignorowania treści tego przepisu w kontekście dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, a nie kwestionowanych przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych. Także sposób sporządzenia uzasadnienia uniemożliwia w ocenie skarżącego skuteczną kontrolę kasacyjną w związku z lakonicznym i wybiórczym odniesieniem się do zarzutów apelacji. Zdaniem skarżącego wynikiem przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy postępowania dowodowego była rażąco wadliwa i w sposób oczywisty błędna, dokonana z przekroczeniem granic swobodnego przekonania sędziowskiego i kryteriów wyznaczonych w art. 233 § 1 k.p.c., ocena materiału dowodowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności

przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego

uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący jako przepisy prawa, które zostały jego zdaniem w ewidentny sposób naruszone i w naruszeniu których upatruje oczywistej zasadności skargi, powołuje art. 264 § 1 i 2 k.p. i art. 233 § 1 k.p.c.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że regulacje z art. 264 i 265 k.p. należą do kategorii przepisów zawierających klauzule generalne (zwroty niedookreślone), wobec czego z natury mają charakter ogólny, a ich zastosowanie jest ściśle uzależnione od konkretnych okoliczności faktycznych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2022 r., I PSK 202/21, LEX nr 3416432). Ocena zastosowania przepisów zawierających klauzule generalne (zwroty niedookreślone) zależy od całokształtu występujących w sprawie okoliczności.

Sądy obu instancji orzekające w sprawie w zakresie roszczenia o odszkodowanie w okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy ustaliły, że pozwany nie wręczył powodowi oświadczenia o rozwiązaniu umowy z pouczeniem o prawie odwołania się do sądu pracy i odniosły się do tego w pisemnych motywach swoich orzeczeń. W orzecznictwie wskazuje się, że o istnieniu winy lub o jej braku w przypadku, gdy nie dokonano w terminie czynności, o której mowa w art. 264 k.p., należy wnioskować na podstawie całokształtu okoliczności sprawy, w sposób uwzględniający obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony należycie dbającej o swoje interesy. Muszą zatem zaistnieć szczególne okoliczności, które spowodowałyby opóźnienie w wytoczeniu powództwa oraz związek przyczynowy pomiędzy tymi okolicznościami a niedochowaniem terminu do wystąpienia strony na drogę sądową. Okoliczności uzasadniające przywrócenie terminu mogą mieć różny charakter. Błędne czy niejasne pouczenie pracownika o prawie odwołania się do sądu pracy uzasadnia prawo do przywrócenia uchybionego terminu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2016 r., II PK 333/14, LEX nr 1977922; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2022 r., I PSK 202/21, LEX nr 3416432).

Ponadto odnosząc się do powoływanej we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oczywistej zasadności skargi z uwagi na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. podkreślić należy, że każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny. Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do dokonywania kontroli prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c. W razie postawienia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym, Sąd Najwyższy nie dokonuje ponownej analizy wiarygodności i mocy zgromadzonych dowodów, lecz sprawdza jedynie prawidłowość wykorzystania przez sąd orzekający uprawnień przewidzianych w omawianym przepisie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2017 r., IV CSK 375/16, LEX nr 2312229; z dnia 16 marca 2017 r., I PK 85/16, LEX nr 2297412; z dnia 7 lutego 2017 r., II UK 686/15, LEX nr 2255423; z dnia 23 czerwca 2016 r., V CSK 536/15, LEX nr 2116798; dnia 8 stycznia 2014 r., II UK 229/13, LEX nr 1418807; z dnia 4 lipca 2013 r., II UK 403/12, LEX nr 1350309; z dnia 29 września 2005 r., II PK 28/05, niepublikowany). Skarżący w istocie kwestionuje zatem dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę dowodów. Podnoszone przez skarżącego argumenty stanowią polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi, co, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., uchyla się spod kontroli kasacyjnej.

Zauważyć też można, że z obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystraczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2018 r., II PK 120/17, LEX nr 2488061).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[as]

